

Brændevinsskatten og Toldloven, og det kan maaske siges, at det er ørkesløse Debatter, men jeg siger: Nej, de have bragt Klarhed, og det er netop Klarhed vi mangle i dansk Politik. Alle Partier staa nu spredte for alle Vinde og vide ikke, hvor de skulle søge hen. Jeg nævner her mit eget Parti, det staa ogsaa spredt paa dette Spørgsmaal. Men en Ting har denne Forhandling bragt Klarhed over, og det er, at den Toldlov, som ligger paa Bordet, kommer aldrig mere til at foreligge. Den overvejende Del af dette Tings Medlemmer har udtalt sig om, at den kan intet Gode bringe hverken for den større eller den mindre Mand, og er det Tilfældet, som jeg fuldt ud tror og altid har hævdet, maa man vel antage, at nu er den skrinlagt. Jeg tænker, at dette vil føre med sig, at man maa komme ind paa en Fremskridtspolitik. Den Udvikling, som gør sig gældende i vore Nabolande, maa endelig nu forplante sig her til Danmark, saa at den næste Toldlov, som vi komme til at forhandle om, bliver en frisindet Fremskridts-Toldlov. De Herrer studse maaske ved dette Ord „frisindet“, men jeg vil sige Dem, at det er ikke andet, end hvad vi kende. Det fri Land Norge, det fri Land de nordamerikanske Fristater, det fri Land Frankrig ere netop gaaede til saadanne Toldlove som den, jeg haaber, vi nu ville faa, hvorimod De se, at Napoleon den Tredje som Enevoldsregent gik til en Frihandels-Toldlov. De frieste Lande i Verden ere gaaede til den stærkeste Beskyttelse, og det samme vil ske her i Danmark. I Fremtiden vil der komme en Beskyttelseslov i frisindet Retning. Jeg siger i frisindet Retning, og jeg mener dermed en Beskyttelseslov, som søger at nedbringe Finanstoldskatterne, hvorimod man beskytter de indenlandske Erhverv. Der tales om at hjælpe Arbejderne. Der indføres endnu for 120 Mill. Kr. Industrivarer i vort Land, og de Herrer ville give mig Ret i, at disse 120 Millioner med den høje Arbejds løn, vi have, sikkert mindst repræsentere 60 Mill. Kr.s Arbejds værdier. Disse Arbejds værdier sende vi nu ud til de fremmede Arbejdere. Fremtidens Politik vil blive at søge at lede dem hjem til Arbejderne og til Samfundet her. Det er den Udvikling, som har fundet Sted i hele den øvrige Verden, og jeg nærer den Fortrøstning, at det ogsaa vil blive Fremtidens Politik her i Landet. Disse Dages Forhandlinger kunne siges at have været lange og trættende, men de have bragt Klarhed til Veje med Hensyn til, at vi nu staa ved

en Vending, og det er den, jeg giver min anbefaling, idet jeg takker Tinget, fordi det er drejet om i den Skure.

Neergaard: Jeg kan tænke mig, at Tinget nu er træt af Debatten om Told-sagen. Jeg skal derfor, navnlig ogsaa da jeg ikke finder, at der i nogen væsentlig Grad er blevet rørt ved den Række saglige Betragtninger, som jeg fremsatte i Aftenmødet i Gaar, kun opholde Tinget i nogle faa Minutter. Man har fra forskellige Sider fremført meget forskelligartede Husholdningsregnskaber for at godtgøre, hvor meget henholdsvis Gaardmænd og Landarbejdere ville tabe eller tjene ved den Omlægning, som her skulde finde Sted. Særlig er der fra Reformpartiets Side blevet lagt megen Vægt paa et Regnskab, som det ærede Medlem for Ringkøbing (J. C. Christensen) fremførte. Jeg tillod mig i Gaar at pille noget ved dette Regnskab, og jeg tror, at det vil ske yderligere, efterhaanden, som Debatten gaar ud i Landet. Det vil være aldeles klart for enhver, der tager dette Regnskab for sig, at det ærede Medlem ikke har faaet en Række Artikler med, som spille en stor Rolle, ogsaa for en Landarbejders Forbrug, og hvorefter jeg tillod mig at nævne en hel Række i Gaar Aftes. Af rent umiddelbare Forbrugsartikler skal jeg nævne som Eksempler: Sæbe, Kul, Cikorie og Kaffesurrogater, der, saa vidt jeg erindrer, ikke vare med i det ærede Medlems Regnskab, ligesom heller ikke Redskaber, Husgeraad o. s. v. Men det afgørende bliver til syvende og sidst ikke disse Regnskaber; det afgørende bliver, hvad enhver jævn Mand ude i Landet ud af sin egen daglige Erfaring vil dømme om den Toldomlægning, som her foreslaas, og der er det min bestemte Tro, at af disse 50-Potters-Mænd, som det ærede Medlem fremførte for os i Gaar, vil der ikke blive ret mange. Der vil, saaledes som Forholdene nu have udviklet sig rundt omkring, ikke blive nogen overdreven stor Armé af disse, som altsaa — det vil jeg indrømme det ærede Medlem — maaske kunne komme til at tabe ved en Toldomlægning som denne.

Det ærede Medlem for Køge (Alberti) bebrejdede mig, at jeg havde henholdt mig til Landhusholdningsselskabets Fuldmægtig Kofoed, fordi det var Elitearbejdere, det drejede sig om. Det vilde det ærede Medlem have haft mere Ret til at bebrejde mig, hvis det var Byarbejdere, der var Tale om, thi blandt Byarbejdere gælder dette Begreb, Elitearbejdere, i særlig Grad. Der er